

Тэма: Уладзімір Караткевіч “Нямоглы бацька”. 5 клас

Мэта: далучыць вучняў да вечнай маральнай праблемы бацькоў і дзяцей, выхоўваць павагу да сваіх бацькоў.

Ход урока

1. Псіхалагічная хвіліна: за акном – лістапад. Перад намі ціхае, крыху вільготнае надвор’е. Спакойна, суцішна. Так і мы супакойваемся і пачынаем работу, дапамагаем сабе своеасаблівай устаноўкай – трэнінгам. Паўтараем пра сябе: “У нас атрымаецца, мы ўсё зможам, адпрацуем на выдатна.” І ў гэтым мы адзін аднаму дапаможам.

2. Гутарка: які сёння дзень на календары? (26 лістапада); якое дачыненне, на вашу думку, мае гэта дата да сённяшняга ўрока? (дзень нараджэння У. Караткевіча). І сёння ўрок у памяць аб ім.

3. Прэзентацыя тэмы ўрока вершам “Мой тата”(вучань чытае свой верш). У нас 2 урок па творы “Нямоглы бацька”, урок вашых творчых здольнасцей.

4. Прэзентацыя мэты ўрока (праз сінквейн, урыўка з твора):

А) Бацькі і дзеці.

Добрыя і шчырыя.

Любяць, дапамагаюць, радуюцца.

Усе паважаюць адзін аднаго.

Сям’я.

Б) “Шануйце дабрыню, хай і слабую. Шануйце мудрасць, хай сабе нямоглую. Насіце на руках бацькоў. Кланейцеся гэтым двум да долу.”

- Каменціруецца работа, ацэньваецца вучнямі.

5. Актывізіруецца ўвага праз літаратурную віктарыну.

1) Пазнаць герояў па апісанні:

- А) Былі дзікія-найдзікія.....(людзі).
- Б) Больш ахвотна на сонейку грэецца.....(маці або бацька).
- В) Жыў малады чалавек, імя яму было.....(Пятро).
- Г) Жылі ў голадзе і холадзе.....(людзі).
- Д) Нямоглы чалавек.....(бацька).
- Е) Самы большы гад.....(Гнат).
- Ё) Твой стары грыб.....(бацька).

2) Пазнаць герояў па паводзінах:

- А) Хто закона трымаўся, таго хвалілі.....(людзей).
 - Б) Каламуціць ваду ў тым віры.....(Гнат).
 - В) Паглядзеў уважліва і зняў з калка торбу.....(бацька).
 - Г) Нацягаў сушняку, насек яго, развёў цяпельца.....(Пятро).
 - Д) Прынёс у хату.....(Пятро).
 - Е) Раўлі пад дубамі, а пасля і рукі апусцілі.....(людзі).
 - Ё) Нагой ступіць – вада ў след набягае.....(велікан).
 - Ж) Плачуць, моляць велікана.....(дзеці).
- З) Аддаляўся ў пушчу.....(Гнат).

3) Каму належаць словы:

- А) “Ты гэта, Пятро, таго. Ты, значыцца, гэна”.....(сусед Максім).
- Б) “Глядзі, бацька твой ужо вось-вось пачне касой касіць”.....(Гнат).

- В) “Гані ў лес ваўчыны недаедак”.....(Гнат).
- Г) “Кладзі лусту хлеба. Ды меней”.....(бацька).
- Д) “Дык назад жа прывязу”.....(Пятро).
- Е) “Плачу за цябе. Цяпер можна расказваць”.....(бацька).
- Ё) “Цяпер дзяцей заб’ю, а пасля і сам”.....(Максім).
- Ж) “Не сваім гэта ён розумам... У чорнай сілы розум пазычыў”.....(Гнат).
- З) “Кланяйцеся гэтым двум да долу”.....(Максім).

4) Па апорным слове адшукаць сказ (работа ў парах).

- Каментарыі да гэтага этапа ўрока, самаацэнка.

6. Работа ў групах. Адрэдагаваць пункты плана.

- 1).”І так стаў Новы закон”. (6)
- 2). “Такі быў закон”. (1)
- 3). “Ёсць агонь! Ёсць....” (4)
- 4). “Не сваім гэта ён розумам”. (5)
- 5). “Паклікалі Пятра пад вясковы супольны дуб”. (2)
- 6). “Прыняў іх лістападаўскі лес”. (3)

7. Праца на аснове пунктаў плана.

- 1) Паведамленне-разважанне “....такі паганы закон”.
- 2) Чытанне па ролях урыўка спрэчкі Пятра і Гната. Рысы характару абодвух праз інтэрактыўную анкету 4 з 16 (работа ў групах).
- 3) Інсцэніроўка ўрыўка “Пятро адвозіць бацьку ў лес”. У чым міласэрнасць, мужнасць Пятра?

4) У змесце казкі ёсць пытанні.(с. 93, 95, 98, 99). Адказваем на іх (праца ў парах).

5) У змесце казкі шмат выказаў, якія характарызуюць прадмет, характар, з'яву і нагадваюць прыказкі. Успомнім і працягнем іх:

- Быў той Гнат.....(самы большы гад).

- Жылі сілай,(а розум забівалі).

- Сіроцкія слёзы дарма не мінаюць, пападуць на белы камень -(камень прабіваюць).

- Знішчалі “ўчора” і таму не мелі.....(права на “заўтра”).

Калі б вы выбіралі эпіграф урока, то якое б выказванне выбралі і чаму?

Даецца вучнямі ацэнка гэтай часткі ўрока, выстаўляюцца балы найбольш актыўным вучням.

8. Падаюцца прыклады прыказак:

1. Не цані чалавека па твары, а цані па душы. (2)

2. Згода будзе, нязгода руйнуе. (6)

3. Дай, Божа, старым вочы, маладым розум. (4)

4. Людзей слухай, а свій розум май. (1)

5. Малады сілу паказвае, а стары спосабу шукае. (5)

6. Хто бацьку з маці зневажае, той дабра не знае. (3)

- Да якога эпізода можна кожную аднесці? А які б план атрымаўся з

гэтых прыказак у адпаведнасці з сюжэтам твора?

9. Я – мастак. Выбраць эпізод, размаляваць яго (славеснае маляванне).

У працяг рубрыкі: перад вамі малюнкi, размясціць iх адпаведна зместу, пракаменціраваць.

Аналізуюцца адказы, вучні самi сябе ацэньваюць за праведзную работу.

10. У кожнай групе на парце прыказкі. Адбярыце, якія адносяцца да завету: “Шануйце дабриню, хай і слабую. Шануйце мудрасць, хай сабе і нямоглую. Насіце на руках бацькоў”.

Прыказкі:

- 1). Ніхто наперад не знае, што каго чакае.
- 2). Разумны навучыць, а дурань намучыць.
- 3). Што старэй, то разумней.
- 4). Глотку дзярэ, а дзела не вядзе.

11. Абагульненне вершам “Ёсць бацькава любоў...”

Рэфлексія. Складанне сінквейна.

(Узор: Дарослыя і дзеці.

Шчаслівыя і адкрытыя.

Дапамагаюць, падтрымліваюць, вучаць.

Сябры.)

Д/з: 1) скласці тэкст па тэме: “Мой дарагі чалавек...”; 2) напісаць верш пра бацьку, бацькоў; 3) разважанне па тэме “ І так стаў Новы закон”.

Уражанні праз шалікі. Ацэнка ўроку, работы на ўроку.